

Politikerpanelen 2023

Kommunpolitikers inställning till kommunala bolag

demoskop

sobona

Kommunala företagens
arbetsgivarorganisation

Om Sobona

Sobona är de kommunala företagens arbetsgivarorganisation. Vi tecknar kollektivavtal, stödjer medlemmarna i arbetsgivarfrågor och opinionsbildar för att stärka de kommunala företagen. Vi bidrar till att medlemmarna blir mer attraktiva arbetsgivare och får de bästa förutsättningarna för att skapa affärsmässig samhällsnytta. Med arbetsgivarfrågorna på plats kan våra medlemmar fokusera på sitt uppdrag: Att agera långsiktigt och se till att kommunernas och regionernas resurser används effektivt. Vår vision är ett hållbart samhälle präglad av utveckling och tillit.

Om Demoskop

Demoskop är ett faktabaserat analysföretag som erbjuder våra kunder insikter och rekommendationer baserad på data av hög kvalitet och avancerad analys. Vi förstår människor, deras värderingar, attityder, åsikter och handlingar. Vår expertis är inom samhälls- och opinionsundersökningar, varumärke och kommunikationsmätningar, finansiella tjänster, hållbarhet och andra datadrivna undersökningar. Vi är oberoende och tar inte ställning politiskt. Vi arbetar ofta som partners nära våra kunder och ser att det ger dem en affärsnytta andra har svårt att ge.

Vd har ordet

De kommunala bolagen finns representerade i flera samhällsbärande branscher såsom energi, VA, återvinning, kollektivtrafik, kultur, utbildning samt vård och omsorg. Antalet kommunala bolag fortsätter att öka och idag finns det närmare 2000 bolag runt om i landet. Den politiska representationen återfinns både i bolagets styrelse, med ledamöter från kommunens partier och i kommunfullmäktige som ägare. Därför har vi valt att titta närmare på hur de kommunala bolagen uppfattas av kommunpolitiker – vilka fördelar och nackdelar ser man med organisationsformen?

Synliggörandet av den samhällsnytta som våra medlemmar, de kommunala företagen, levererar är en del av vårt uppdrag. Med den här minirapporten som vi genomför i samarbete med Demoskop riktar vi oss särskilt till dig som är förtroendevald i kommun och region. Glöm inte bort kraften i de kommunala företagen, vi är en del i samhällsbygget och för dig som vill utveckla potentialen i att vara en god ägare kan vi på Sobona vara ett stöd.

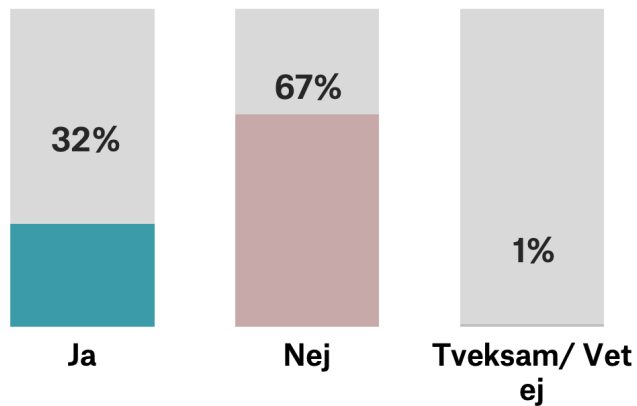

Per Nordenstam, vd Sobona – Kommunala företagens arbetsgivarorganisation

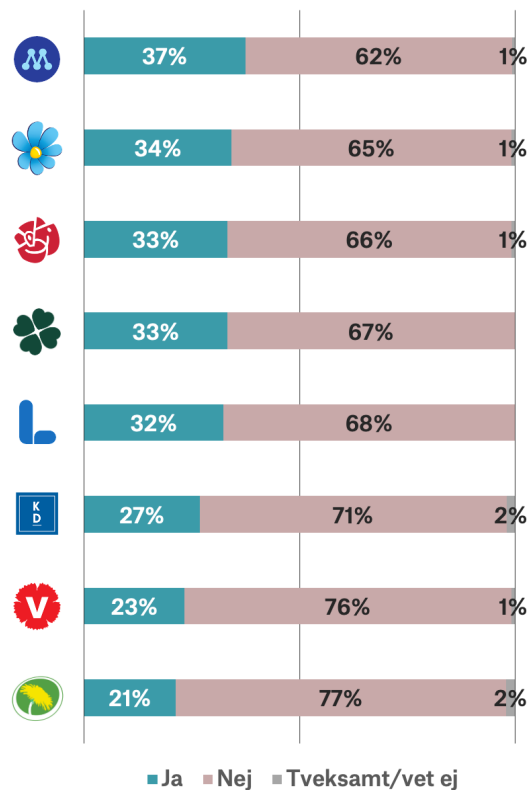
Om undersökningen

Bakgrund	Politikerpanelen är Demoskops årligen återkommande instrument för att spegla utvecklingen i Sveriges kommuner och regioner utifrån kommunpolitikernas horisont. I Politikerpanelen, som genomförts varje år sedan 2014, besvarar kommunpolitiker en rad centrala frågor, såsom attityder till den egna kommunen, de viktigaste prioriteringarna, behovet av satsningar inom olika områden, uppfattningar om skattefinansierad verksamhet i privat kontra offentlig regi, synen på valfrihet och privat välfärdsföretagande.
Metod	Undersökningen genomförs via webbenkät, med kombinerad digital och postal avisering.
Målgrupp	Politiker i kommunfullmäktige
Antal intervjuer	3826 intervjuer med kommunpolitiker
Fältperiod	24 mars – 2 maj 2023
Ansvarig Demoskop	Pelle Ahlin Olofsson pelle.ahlin@demoskop.se
Ansvarig Sobona	Louise Pons Dreifeldt louise.pons.dreifeldt@sobona.se

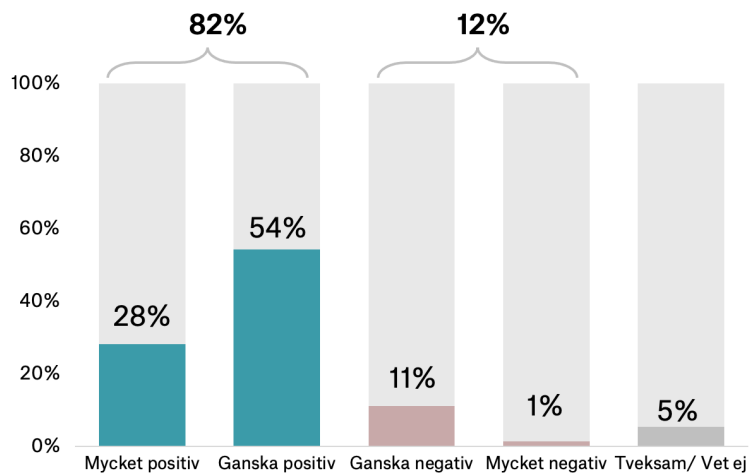
Sitter du i styrelsen för ett kommunalt bolag?

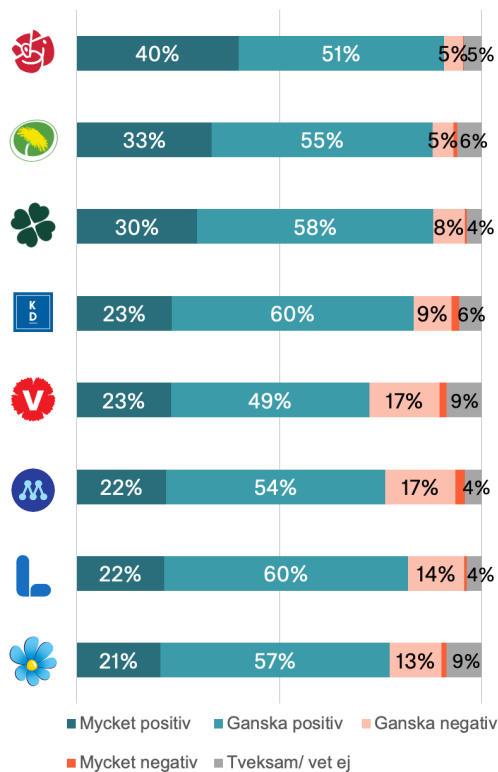
Bas: Samtliga kommunpolitiker,
3 826 intervjuer.

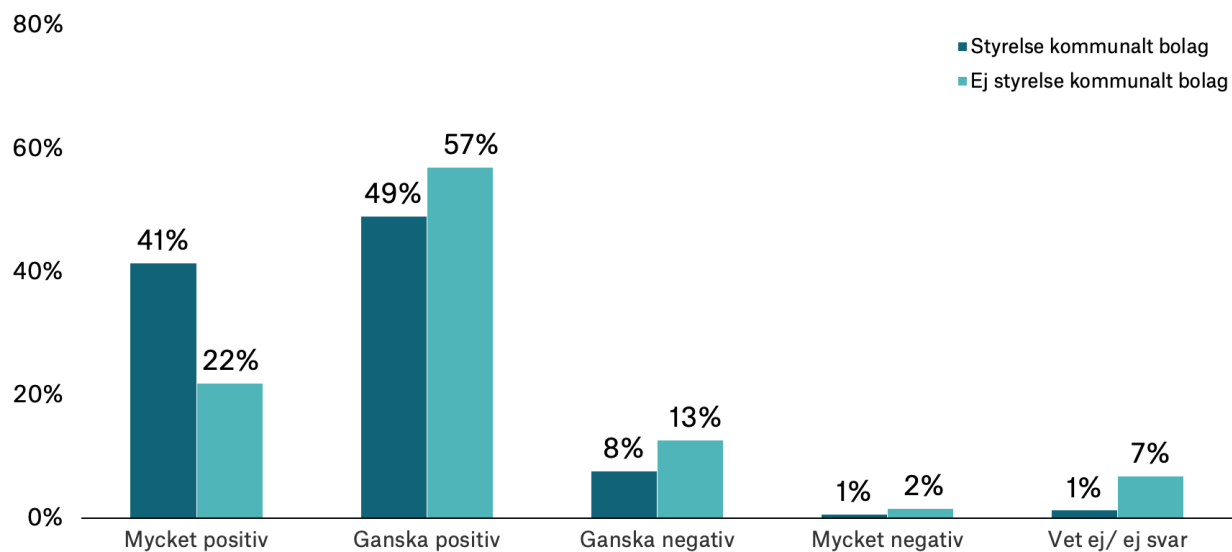
Vad är din generella inställning till kommunala bolag?

Bas: Samtliga kommunpolitiker,
3 826 intervjuer.

Vad är din generella inställning till kommunala bolag?

Bas: Samtliga kommunpolitiker,
3 826 intervjuer.

Vad anser du är positivt med kommunala bolag?

Topp fem alternativ

	Samtliga								
De tar ett samhällsansvar	48	38	56	49	49	68	58	51	39
De är viktiga aktörer i utvecklingen för ett hållbart samhälle	44	33	46	50	41	69	55	49	31
De är ekonomiskt långsiktiga	38	36	44	38	37	43	43	32	35
De skapar avkastning som går direkt tillbaka till kommunen	36	30	36	33	35	31	39	32	45
De är mindre påverkade av politiska skiften jämfört med traditionell offentlig förvaltning	32	34	30	34	35	39	29	25	35

Bas: Samtliga, 3826 intervjuer.

Vad anser du är negativt med kommunala bolag?

Topp fem alternativ

	Samtliga								
Dålig kompetens i styrelserna	21	31	34	19	21	17	10	14	26
De konkurrerar ut privata företag	17	35	33	19	23	4	3	1	24
De leder till ett otydligt ansvarsutkrävande	17	19	23	19	15	20	10	24	21
Det är dålig insyn i kommunala bolag	14	13	18	17	13	16	10	28	14
De är svåra att styra/påverka	12	12	16	13	8	12	8	20	11

Bas: Samtliga, 3826 intervjuer.

Vad anser du är positivt/negativt med kommunala bolag?

Positivt med kommunala bolag

De tar ett samhällsansvar: 45%

De är viktiga aktörer i utvecklingen för ett hållbart samhälle: 39%

De är ekonomiskt långsiktiga: 35%

De skapar avkastning som går direkt tillbaka till kommunen: 33%

De är mindre påverkade av politiska skiften jämfört med traditionell offentlig förvaltning: 32%

De är enklare att styra än traditionell offentlig förvaltning: 23%

De stärker det lokala näringslivet: 21%

De är effektiva: 16%

De har lätt för att hänga med i samhällsutvecklingen: 13%

De erbjuder bra arbetsvillkor: 12%

Negativt med kommunala bolag

Dålig kompetens i styrelserna: 21%

De konkurrerar ut privata företag: 17%

De leder till ett otydligt ansvarsutkrävande: 17%

Det är dålig insyn i kommunala bolag: 14%

De är svåra att styra/ påverka: 12%

De är ineffektiva: 9%

De är oflexibla: 6%

De är en grogrund för korruption: 6%

Jag föredrar traditionell offentlig förvaltning: 6%

Jag är ideologiskt emot dem: 4%

Bas: Samtliga, 3826 intervjuer.

Slutsatser

- Ungefär 1 av 3 kommunpolitiker sitter i styrelsen i ett kommunalt bolag. Moderater tenderar att i högst grad sitta i styrelser medan miljöpartister återfinns där i lägst grad.
- Fler än 8 av 10 (82%) har en positiv inställning till kommunala bolag. Socialdemokrater är mest positiva medan sverigedemokrater är minst positivt inställda.
- De som sitter i styrelsen för kommunala bolag är mer positivt inställda till dem än de som inte gör det.
- Relativt stor spridning geografiskt på vad man tycker om kommunala bolag. På kommunal nivå så är det mellan 50 till 100 procent som har en positiv inställning. På regional nivå så är 72 till 90 procent positiva.
- Det man främst uppskattar med kommunala bolag är att de tar ett samhällsansvar och att de är viktiga aktörer för ett hållbart samhälle.
- Det som man anser är negativt med kommunala bolag är att det finns för lite kompetens i deras styrelser och att de konkurrerar ut privata bolag.
- Både vad man anser är positivt och negativt med kommunala bolag beror starkt på vilket parti man representerar.

demoskop

sobona

Kommunala företagens
arbetsgivarorganisation